

Nová Bible kralická

www.nbk.cz

1. Vznik

- V protestantském prostředí byly u nás za posledních 400 let běžně dostupné jen dva kompletní překlady Písma. BKR vyniká jazykovými kvalitami, vysokou přesností a navíc určitým duchovním nábojem, odrážejícím atmosféru jejího vzniku. Žel, její jazyk je pro dnešního (nejen nezasvěceného) čtenáře již častokrát zcela nesrozumitelný, někdy i přímo zavádějící. ČEP je naopak velmi srozumitelný, dle názoru mnoha uživatelů mu však místy chybí výše uvedené přednosti BKR.
- V rámci duchovního oživení po r. 1989 vznikla v některých zejména evangelikálně zaměřených kruzích touha po překladu, který by spojoval přednosti BKR a ČEP.
- Koncem r. 1991 byla tato touha konkrétně formulována a začaly přípravy na vytvoření Nové Bible kralické. Materiální a duchovní podporu projektu zprostředkuje Nadační fond NBK, který je součástí České evangelické aliance. Práci na překladu dnes podporuje téměř tisíc přispěvatelů z celého církevního spektra.

2. Tým

- Alexandr Flek BA, MTh – vedoucí překladu zodpovědný za jeho konečnou podobu. Studoval biblistiku v Uppsale (ORU) a Praze (IBTS), žákem překladatelů NIV Bible Dr. Roye Haydena a Dr. Martina J. Selmana
- Mgr. Jiří Hedánek – podílí se na překladu SZ. Studoval FF UK (lingvistika-fonetika, překladatelství-tlumočnictví, hebraistika) a HTF UK, žákem Prof. Jaroslava Oliveria (hebrejšтина) a Doc. Bedřicha Noska (aramejšтина)
- Pavel Hoffman BA, MDiv – odborný poradce pro NZ řečtinu
- Mgr. Marta Ungermanová – odborný poradce pro ČJ
- PaedDr. Věra Vitvarová – odborný poradce pro ČJ

3. Dosavadní revize kralické

- *Karafiát* (1915) „podle posledního vydání kralického text opravený“, k 500. výročí upálení J. Husa; pietní revize bez větších zásahů
- *Roháček* (1936) slovenský překlad závislý na BKR
- *Bašus, Pípal* (kolem 1980) „revize kral. znění“; archaický styl, snaha o zpřesnění, pro malý zájem nedokončeno
- žádné z revizí se nepodařilo „transponovat“ BKR do současného kontextu

4. Návaznost spíše než revize

Stejně jako překladatelé ČEP jsme i my poznali, že vytvořit prostou revizi kralického znění dnes nestačí. Přesto jsme však vnímali potřebu překladu, který by na BKR jednoznačně navazoval. Tuto návaznost vidíme především v oblasti teologické a metodologické, kde v obou případech ČEP znamenal pro velkou část veřejnosti příliš radikální odklon od tradice. U projektu NBK je právě tato snaha o kontinuitu zásadní.

Teologickou návazností rozumíme určitý „evangelikální“ vztah k inspirovanému Slovu Písma jakožto neměnné autoritě. Na tom se v určité míře shodnou všechny

překlady, nicméně v našem prostředí bývají např. v ČEP vnímány určité ozvuky německé liberální teologie, které jsou pro řadu věřících nepřijatelné.

Metodologickou návazností rozumíme pokus o určitou syntézu „dynamického“ a „formálního“ ekvivalentu. Kraličtí ve své předmluvě uvádějí, že jim šlo v první řadě o to, aby český text „byl čistý, vlastní, srozumitelný, obyčejný, vážný – jakož na svatá písmena přináleží“. Věrní tomuto předsevzetí vytvořili překlad velmi literární (zaujatý, často i emocionálně zbarvený), bohoslužebný – zvěstný (Bible, která káže...), zvukomalebný – vhodný i pro hlasité čtení a memorizaci.

Kraličtí zároveň upozorňují, že překládali „od slov a smyslu pravého, v zákoně Božím zavřeného, na žádnou stranu se neuchylující: ovšem, k nějakým mylným smyslům a rozumům lidským jich nenatahující: ale upřímně jazyku toho, kterýmž ta svatá písmena od Boha mluvená a psána jsou, šetříce.“ Díky tomuto druhému úběžníku jejich úsilí je NBK nejen čtivá, ale v zásadních termínech také konkordantní a precizní (nestírá víceznačnost, umožňuje hluboké studium – hypertextovost, provázanost NZ a SZ ...)

Tato dvě kritéria (zjednodušeně: „srozumitelnost“ jakožto ohled na cílový jazyk a „přesnost“ jakožto ohled na vysílací jazyk) jsou tedy vodítkem i pro práci na NBK. Ačkoli každé srovnání s jinojazyčnými verzemi je problematické, v mnoha ohledech jsou podobná teologická a metodologická východiska patrná např. v anglickém překladu NIV.

5. Postup práce

Na počátku se zdálo, že postačí poměrně kosmetická úprava kralického textu do srozumitelnější češtiny. Postupně se však začalo ukazovat, že bude muset jít o nový překlad, který však bude vědomě a programaticky navazovat na BKR. Postupující práce na SZ dokonce ukázaly nutnost vrátit se k již přeloženému NZ a komplexně jej přepracovat směrem k více idiomatičtější, literární poloze.

NZ překlad 1994-1997

1998	1. vydání NZ (náklad 10.000)
2000	2. opravené vydání NZ (náklad 5.000) – zaneseny opravy
2001	2. vydání - dotisk (náklad 22.000)
2004	3. přepracované vydání (náklad 3.000) – komplexní revize

SZ překlad 1998-2007(?)

2001	Píseň písní
2002	Knihy Mojžíšovy
2003	Příslaví krále Šalomouna

6. Shrnutí

NBK není revizí ve smyslu úpravy „kraličtiny“ do současné češtiny. Jde o nový překlad z původních jazyků, vytvářený ovšem se stálým ohledem ke kralickému znění. Podobně jako kdysi kralický překlad, je i NBK určitou kombinací „dynamického“ a „formálního“ ekvivalentu. Překladatelé na jedné straně hledají přirozené, zvukomalebné vyjádření v cílovém jazyce, zároveň však usilují o zachování specifických lexikálních i stylistických rysů originálu.

NBK tedy lze charakterizovat jako překlad literární, liturgický a lidový.